

A nemzeti nevelés

Valójában az egész nevelés tulajdonképpen nemzetnevelés, hiszen mindenki egy nemzet fiává születik, s mindenkit ebbe a nemzeti egységbe akarunk belenevelni.

Szűkebb értelemben azonban a nemzetnevelés csak az állampolgári nevelést, a politikai nevelést, hazafias nevelést, vagyis a *nemzeti egységre való nevelést* tüzi céljául.

Minden állam arra törekszik, hogy polgárai hiven szolgálják célkitűzéseit.

Az állam szociális szervezet, vagyis szervezett alakja a társadalomnak, amelyben élünk, s amelybe a felnövekvő új nemzedéket akarjuk belenevelni. A gyermek azonban csak felnövekedve lesz tudatos tagja a társadalomnak és az államnak, ezt pedig az állam keretébe való beilleszkedéssel, polgártársaival való összetartozandóság és a szolidaritás érzelmei által összekapcsolódva éri el s így igyekszik majd a nagy közös nemzeti célok megvalósításában közreműködni.

Az állam hatalmi szervezet, de ezen hatalmát az állam polgárainak javára kell felhasználnia, hogy általa jólétüket, munkájukat biztosítsa, őket megvédelmezze, az összességet magasabb színvonalra emelje, hogy végeredményben minden nemzeti érték — a nemzet kulturája — kifejlődhessék.

Az állam, mint minden társadalom is, erkölcsi közösség, de míg a társadalmakban a szokás, illem, udvariasság szabályozzák az életet, az államban a jog, amely törvényekben jut kifejezésre. Mindkettőnek azonban közös alapja van: az erkölcs. Ez pedig abban nyilvánul meg, hogy az állam polgárai élvezik állampolgári jogukat, de kötelesek teljesíteni ezzel szemben állampolgári köteleseiket.

Mivel mindnyájan valamely államban élünk, feltétlenül ismernünk kell államunk szervezetét (alkotmányát), hogy öntudatosan részt vehessünk a közügyekben, érdeklődjünk irántuk; de ezen felül ismernünk kell a magunk és polgártársaink jogait és kötelességeit, végül pedig olyan *érzülettel* kell élnünk, mely az állam fönntartását és rendjét előmozdítja, mert az állam lényegében a mi védelmünket, a mi javunkat szolgálja, életföladataink feltételeit megteremti és fönntartja.

De még ez sem elég, ha megismertük államunk szervezetét. Ehhez az is szükséges, hogy államunk életében magunk is tevékenyen részt vegyünk s a magunk jogait a közösség érdekében valamennyiünk boldogulására, az állam felvirágzásának előmozdítására igyekezzünk föl-

használni. Ehhez szükséges az, hogy ismerjük meg a saját helyzetünket az államban, tudjuk szavazatunk horderejét, a következményeit, szóval tudjunk állást foglalni a politikai kérdésekben. Különösen nagy jelentősége van ennek nálunk, ahol legujabban a titkos szavazást vezették be.

A politikai nevelés azonban kétélű dolog, mivel könnyen pártpolitikai térre siklik. Hogy ez be ne következék, annak legjobb kezessége a politikai nevelésben is az, ha az elfogulatlan, önzetlenül történik.

Ma általánossá vált az a gondolat, hogy a felnövekvő ifjúságnak politikai nevelést kell adni, hogy helyét az államban, ahol élni akar, megállhassa.

Különösen két állam valószínűsítette meg ezt a gondolatot: Olasz- és Németország.

Az ifjabb olasz nevelők egyik legkiválóbbja, Nazareno Padarello ezt írja: »Abban a véleményben vagyok, hogy hiába keressük a neveléstudomány ideális tűzét, míg feltétlenül el nem ismerjük, hogy a pedagógia a politika szolgálója.« Klebelsberg így ír a fasiszta nevelésről: »A fasiszta kiméretlen őszinteséggel tárja fel az olasz népnek a korábbi századok szenvedéseiből és nyomorúságából kiburjándzott hibáit, most ezeket a hibákat kiméretlen erővel kigyomlálják, a nemzet jótulajdonságait pedig az erény tökéletességéig igyekeznek fokozni. És ezen felül világosan kitűzve az olasz neonacionalizmus új céljait, a felsarjadó, új nemzedéket egyenesen rá akarják nevelni ezekre az új feladatokra. Már a gyermekekben egészen öntudatosan főképpen azokat a tulajdonságokat igyekeznek kifejleszteni, amely tulajdonságokra az új nemzeti feladatok utalnak rá.«

Németország ma minden tevékenységét a nemzeti ügy szolgálatába állítja. Tudósai, pedagógusai versenyt hirdetik, hogy új embertípust kell nevelni, új embereket kell formálni, kik nemcsak a harmadik birodalomnak, hanem egy új jövőnek lesznek hordozói.

Hitler nevelési programjában első helyen a testi nevelés áll. A német nemzeti állam az élet középpontjába a népet és fajt helyezi. Csak egy szent emberi jog van — mondja e program, — s ez a jog egyúttal a legszentebb kötelesség, tudniillik gondoskodni arról, hogy a vér tiszta maradjon. Gondoskodni kell a faj tiszta fönntartásáról. A gyermeket a nép legdrágább kincsének kell nyilvánítani. Gondoskodnia kell az államnak arról, hogy csak annak legyen gyermeke, aki egészséges.

A másik feladat az, hogy az ifjúból későbbi tovább- szaporításra értékes tagot neveljünk.

Ebben a nevelésben első helyen áll a testi nevelés,

és csak utána következik a szellemi képességek fejlesztése. A szellemi nevelés élén is a jellem fejlesztése áll, különösen pedig az akarat és az elhatározás képessége, egybekötve a felelősség örömeire való neveléssel és csak utolsó sorban a tudományos iskolázás.

Tovább menve az államnak nemcsak az iskolai évek alatt kell gondoskodnia a nevelésről, hanem azon túl is. Az iskolai évek befejezése után következik a katonai szolgálatra való előkészítés. Erről is állami intézkedésekkel gondoskodik. A katonai nevelés tengelyében pedig a hazafias nevelés áll.

A katonai szolgálat befejezése után mindenki két okiratot kap: egy állampolgári oklevelet s egy egészségi bizonyítványt, amely a házasságra lépésre jogosít.

A fiukéhoz hasonló szempontok szerint történik a leányok nevelése is a népi államban. Nekik is elsősorban a testi nevelésre kell a súlyt helyezni, csak azután a lelkiekre, s végül a szellemi képességekre. A nőnevelés kétségbevonhatatlan célja eszerint: a leendő *anya*.

W. Dilthey arra az eredményre jut, hogy a pedagógiai igazságok a politikai igazságok függvényei, amit a multban talán önkénytelenül vagy be nem vallottan, ma tudatosan hangsúlyoznak.

Nálunk már Klebelsberg Kunó foglalkozott a politikai neveléssel s nála is új színezetet kapott a nemzeti gondolat értelmezése. (Neonacionalizmus.) »Meg vagyok róla győződve, — írja többek közt, — hogy a magyarságnak is sok tekintetben át kell alakulnia, ha a teljesen megváltozott viszonyok között, Európának ezen az exponált pontján, redukált területen, megfogyatkozott népességgel, elszegényedve mégis meg akarunk állni, sőt a puszta létfenntartáson túlmenve, területi épségünket is helyre akarjuk állítani.

Ezért a neonacionalizmus főfeladata egy új magyar eszménynek, egy új magyar embertípusnak a kimunkálása: aki keveset beszél és szónokól, de annál többet dolgozik és alkot. Aki olyan nyomatékka tud akarni, mint ahogy az újfajta acélfurók könnyűszerrel áthatnak a leg-erősebb páncélfalakon. Aki nem meríti ki erejét vitákban, perpatvarokban, feleselésben, hanem aki minden energiáját öntudatosan a kitűzött célokra koncentrálni tudja. Ha a magyar iskola, a magyar templom és a nemzetnevelés többi tényezői nem tudják az aktív magyar embernek ezt az új típusát megteremtteni, akkor veszve vagyunk.«

Gömbös Gyula is új embertípus nevelését tartotta szükségesnek. »Sokszor hangoztattam már, — mondotta a cserkészekhez intézett beszédében, — hogy új ember-

tipusra van nemzetünknek szüksége és ha a cserkészmozgalom nevelési irányát nézem, azt mondom: érzésem szerint a ti nevelő munkátok eredménye lesz az új ember-típus, az önzetlen, a munkabíró és a munkára kész magyar ember típusa. Az az új világ, amelyben ma élünk, új embert kíván: szorgalmas, dolgozó, a közért áldozni tudó, önzetlen magyart. Olyan magyart, aki akkor, amikor nemzetéről van szó, bármilyen legyen is társadalmi rangja, ha kell, azonnal beáll közembernek. Az önálló jüggetlen magyarság a Kárpátok medencéjében olyan embertípust követel, amely hallgatagon állandó apostoli munkát végez a magyarság jelene és jövője érdekében. Csak olyan ember viszi előre az ország sorsát, aki kemény magyar, mint amilyenek az ősök voltak, aki szorgalmas, mint a magyar szántóvető és lelkes, mint mindannyian azok a nagy magyarok, akik a magyar ügyért hrcoltak.»

Látjuk, hogy a politikai nevelés számára a különböző országokban milyen szilárd elvi alapokat kerestek. Ezt az alapot Hitler a népi és faji gondolatban, a fasizmus a fokozott közösségtudatban állította be nevelési rendszerének tengelyébe. Nálunk egy, a mi sajátos körülményeinknek megfelelő új embertípus kialakítását sürgetik vezető pedagógusaink és politikusaink.

Mindez azt mutatja, hogy politikai nevelésre feltétlenül szükség van. A magyar népnek is szüksége van arra, hogy bizonyos fokú politikai iskolázottsága legyen, nem azért, hogy politikai vitákban merüljön ki minden ereje, de kell, hogy *világosan* lássa a politikai törekvéseket, s tájékozott legyen a különböző politikai irányokról. De különösen szükséges a helyes külpolitikai tájékozottság, hogy bizonyos kérdésekben kifelé egységes legyen minden magyar ember álláspontja. Szükséges az is, hogy minden magyar polgár ismerje hazájának helyzetét kifelé, a maga helyzetét az országban, s tudja mindig, mit kíván tőle a haza érdeke.

Mindennek azonban nem szabad pártoskodássá fajulni. Minden párton és érdeken felül ott van a nagy magyar érdek, a közös magyar eszmény és ha nem is tudunk mindig teljesen elfogulatlanok, pártatlanok lenni, mégis nagy kérdésekben felül kell emelkednünk pártokon és érdekeken, s pártfölötti összetartással és egyetértéssel szolgáljuk a hazát.

(Folytatjuk.)

